

RACHEL JOYCE

HAROLD FRY VALÓSZÍNŰTLEN UTAZÁSA

„Mióta először találkoztam Harold Fry-jal,
többé nem akartam elválni tőle.
Letehetetlen könyv.”

The Times

Harold Fry nemrégiben vonult nyugdíjba, napjai szinte egyformán telnek, egészen addig, míg levelet nem kap egy régi ismerősétől, Queenie Hennessytől. A nőtől, akit 20 éve nem látott, és aki most a halálos ágyából írt neki. A férfi gyors választ fogalmaz, majd a levéllel elindul a sarki postaládához, amivel kezdetét veszi egy valószínűtlen utazás. Harold Fry elhatározza, hogy majd kilencszáz kilométert gyalogol Kingsbridge-től a Berwick-upon-Tweedben található otthonig, mert hisz abban, hogy amíg ő gyalogol, Queenie Hennessy élni fog. Vitorláscipőben és könnyű kabátban vág neki a tájnak és a sürgető küldetésnek. Útközben varázslatos figurákkal találkozik, akik felszabadítják régóta szunnyadó lelkét és benne a reményt. Megrohanják az emlékek: ahogyan először táncolt feleségével, Maureennal, az esküvőjük, az apaság öröme, és miközben emlékezik, lassan megbékül a veszteségekkel, a mulasztásokkal is.

Rachel Joyce Gloucestershire-ben él a férjével és négy gyermekével. Több mint húsz hangjátékot írt a BBC Radio 4 számára, adaptációkat készített a „Klasszikusok” sorozatba, az „Egy óra nőknek” műsor számára, valamint egy tévéadaptációt a BBC2 felkérésére. 2007-ben megkapta a legjobb rádiójátékért adható Tinniswood-díjat.

Ez az első regénye, de már dolgozik a másodikon.

Úton vagyok. Csak várnia
kell. Tudja, meg akarom
menteni. Míg én kitartóan
gyalogolok, magának is
ki kell tartania,
és élni fog.

Harold Fry

QUEENIE HENNESSY
SZENT BERNÁT OTTHON
BERWICK-UPON-TWEED

A Harold Fry valószínűtlen utazása, ez a minden érzélgéstől mentes, ám varázslatos könyv a meleg humorával, a szívünk és gondolataink mélyére hatoló meglátásaival bölcs és ellenállhatatlan regényírónak mutatja be Rachel Joyce-t.

„Joyce aprólékosan precíz, mégis légiesen könnyed prózája kíséri Haroldot a megbánás átokföldjén át az érzelmi megváltás napsütötte síkjáig – néha már-már elviselhetetlenül megindító tisztasággal.”

The Sunday Times

„Nagyszerű könyv, vicces, szomorú és nagyon hiteles. Harold remekül megrajzolt karakter. Története érzelmileg megviseli az olvasót, végül mégis felemelő.”

Joanne Harris, a Csokoládé című regény szerzője

RACHEL JOYCE

HAROLD FRY VALÓSZÍNŰTLEN UTAZÁSA

— részlet —

2.

Harold, a benzinkutas lány és egy hitbéli kérdés

HAROLD A FORE utca felső végén járt. Elhaladt a bezárt Woolworths mellett, aztán jött a rossz hentes („Veri a feleségét” – mondta Maureen), a jó hentes („Elhagyta az asszony”), az óratorony, a Vágóhíd, a *South Hams Gazette* irodái, aztán az utolsó üzlet. A vádlija minden lépésnél sajgott. Mögötte a folyótorkolat úgy csillogott a napfényben, mint egy bádoglemez, a csónakok már csak fehér pöttyöknek látszottak. Megállt az utazási irodánál, mert feltűnés nélkül akart pihenni. Úgy tett, mintha a kirakatban ajánlott akciós ajánlatokat olvasgatná. Bali, Nápoly, Isztambul, Dubai. Valaha az édesanyja mesélt álmodozva országokról, ahol trópusi fák nőnek, a nők virágot tűznek a hajukba, ő pedig, mint kislány, ösztönös bizalmatlansággal fogadta a világot, amit nem ismert. Sok minden nem változott azután sem, hogy elvette Maurent, és megszületett David. Minden évben két hetet ugyanazon az eastbourne-i üdülőhelyen töltöttek. Harold mélyeket lélegzett, hogy ráncba szedje a mellkasát, aztán északnak indult tovább.

Az üzleteket házak váltották fel, némelyik a piszkoszszürke devoni kőből épült, mások falát úgy festették, esetleg

a homlokatot csempével burkolták, felbukkantak az új építkezés következményei, a zsákutcák. Éppen virágba borult a magnólia; fodros, fehér csillagok ültek a meztelen ágakon. Máris egy óra, elmulasztotta a déli kézbesítést. Vesz valami harapnivalót, hogy felfrissítse magát, aztán megkeresi a következő postaládát. Várta, hogy a forgalom csendesedjen, és végül a benzinkút felé kelt át az úton, ahol véget értek a házak, és sorakoztak a mezők.

A pénztárnál álló fiatal lány ásított. A póló és nadrág fölött piros mellényt viselt, rajta a kitűzőn az állt: ÖRÖMMEL SEGÍTEK. Kettéválasztott haja zsíros gubancokban lógott, a füle ki-látszott, a bőre pattanásos és sápadt, mintha hosszú időt töltött volna bezártságban. Nem értette, mit akar Harold, aki könnyű frissítőt kért. Eltátotta a száját, aztán úgy is felejtette, Harold at-tól tartott, még meggörbül, és úgy marad. – Kaphatnék valami harapnivalót? Olyasmit, ami erőt ad?

A lány szeme felcsillant. – Ja, hamburgerre gondol. – A hű-tőhöz vonszolta a tagjait, és bemutatta, hogyan kell felmelegíte-ni egy BBQ Sajtos Szörnyet sült krumplival a mikróban.

– Egek! – szólalt meg Harold, miközben az üveg mögött forgó dobozt nézték. – Nem gondoltam, hogy a benzinkútnál az ember komplett ebédet kap.

A lány kivette a mikróból a hamburgert, zacskóban ketchupot és barna szószt kínált hozzá. – Benzint is fizet? – kérdezte, és lassan törölgette a kezét. Olyan apró volt, mint egy kisgyereké.

– Nem, nem. Csak erre jártam. Gyalog.

– Ó! – felelte a lány.

– Feladok egy levelet valakinek, akit régen ismertem. Sajnos rákja van. – Legnagyobb rémületére azon kapta magát, hogy

szünetet tartott a szó előtt, és lehalkította a hangját. Azt is észlelte, hogy közben apró rögöt formált az ujjával.

A lány bólintott. – A nénikém is rákos volt – mondta. – Utoléri az embert, ha akarja, ha nem. – Közben a polcon jártatta a szemét, mintha ott bújna a rák az autóstérképek és autóápoló szerek mögött. – Azért bizakodni kell.

Harold föl hagyott az evéssel, és papírszalvétával megtörölte a száját. – Bizakodni?

– Hinni kell. Szerintem. Nem a gyógyszerekben, meg ilyesmi-ben. Hinni kell, hogy az ember jobban lehet. Annyi mindent nem tudunk az emberi agyról. Ha viszont hisz, megtörténhet bármi.

Harold ámultan nézett a lányra. Nem tudta, hogyan történt, de mintha fénytócsában állt volna, mintha elmozdult volna a nap, a haja és a bőre most tisztán ragyogott. Talán túlságosan is bambán nézte, mert a lány megvonta a vállát, és az alsó ajkát harapdálta. – Hülyeségeket beszélek?

– Nem, dehogy! Ellenkezőleg, nagyon érdekes, amit mond. Csak attól tartok, a valláshoz sosem értettem valami jól.

– Én nem a vallásos hitre gondoltam. Csak arra, hogy bízni kell abban, amit nem ismerünk, és megpróbálni. Ha az ember hisz, az mindent megváltoztathat. – Közben egy hajfűrtöt tekergetett az ujjá körül.

Harold még nem találkozott ilyen egyszerű bizonyossággal, pláne nem ilyen fiatal emberben: ahogyan elmondta, magától értetődően hangzott. – És ő jobban lett? A nénikéje? Mert maga hitt benne?

A hajfűrt úgy ráfeszült a lány ujjára, hogy Harold attól félt, többet le sem jön. – Azt mondta, ez adott neki reményt, mikor már semmi mása nem maradt.

– Dolgozik is itt valaki? – kiabált a pult mögül egy férfi hal-
szálkás öltönyben. A slusszkulccsal kopogtatott a kemény felü-
leten, mintha ki akarná dobolni rajta az elvesztegetett időt.

A lány lassan visszalépkedett a pénztárgéphez, ahol a hal-
szálkás feltűnően az óráját nézegette. Magasan a levegőbe tar-
totta a csuklóját, és a számlapra mutogatott. – Harminc percen
belül Exeterben kell lennem.

– Benzint? – kérdezte a lány, és újra elfoglalta a helyét a ci-
garetták és lottószelvények előtt. Harold próbálta elkapni a te-
kintetét, de ő nem akarta. Tompa és üres lett megint, mintha
nem beszéltek volna a nénikéjéről soha.

Harold a pultra tette a hamburger árát, és az ajtóhoz lé-
pett. Hit? Vagy nem ezt a szót használta a lány? Nem hallot-
ta gyakran, most is furcsán hatott. Annak ellenére, hogy nem
tudhatta, mit értett alatta pontosan a lány, sőt azt sem, ő maga
miben hihet még, a szó zavarba ejtő kitartással visszhangzott az
agyában. Hatvanöt éves, felkészült már a várható nehézségekre.
Merevek az ízületei, cseng a füle, ha fordul a szél, könnyezni
kezd a szeme, néha baljós fájdalom nyilall a mellkasába. De
mi ez a váratlan érzelmi hullámvész, melynek pusztító energiájába
belerázkódik a teste? Az A381 felé indult, és újabb ígéretet tett
magának, hogy a következő postaládánál megáll.

Közben elhagyta Kingsbridge-et. Az út keskeny sávra szű-
kült, majd egészen eltűnt a járda. Feje fölött az ágak összeha-
joltak, mintha alagútban járna, bimbózó rügyek, virágos fűrtök
fonódtak egybe. Nem is egyszer préselte be magát egy-egy ga-
lagonyabokorba, hogy elengedje a mellette elhaladó autót. Jöt-
tek magányos vezetők, feltevése szerint hivatalnokok, mert az
arcuk bemerevedett, mintha kifacsarták volna belőle az örömet,

aztán nők jöttek gyerekekkel, de ők is fáradtnak látszottak. Még a hozzá és Maureenhoz hasonló idősebb párokból is valami ridegség áradt. Haroldon erőt vett az érzés, hogy integetnie kellene. Nem tette. Ment tovább, zihált az erőfeszítéstől, de senkinek nem akart riadalmat okozni.

Mögötte a tenger, előtte hullámozó hegyek és Dartmoor kék körvonalai. És azon túl? A Blackdown, a Mendip, a Malvern, a Pennine vonulatai, a yorkshire-i völgyek, a Cheviot-hegység, aztán Berwick-upon-Tweed.

Az út túloldalán pedig megint egy postaláda, mögötte telefonfülke. Harold célhoz ért.

Húzta a lábát. Annyi mindent látott, hogy nem győzte számolni, többek között a Királyi Posta két szállítóautóját és egy motoros futárt. És közben arra gondolt, mi mindent engedett el már életében maga mellett. Apró mosolyokat. Korsó söröket. Embereket, akár a sörfőzde parkolójában, akár az utcán úgy, hogy rájuk se nézett. A szomszédokat, akiknek új címét sosem őrizte meg. És ami rosszabb: a fiát, aki nem beszélt vele, és a feleségét, akit elárult. Eszébe jutott apja a szeretetotthonban és anyja bőrröndje az ajtóban. És most itt ez a nő, aki húsz évvel ezelőtt igazi barát volt. Így megy ez? Mire tenni akarna valamit, már túl késő? Az élet apró darabkáit végül el kell engedni, mert úgyse jók semmire? Saját tehetetlenségének tudata majd összepréselte, egészen elgyengült. Nem elég elküldeni azt a levelet. Meg kell találni a módját, hogy eztán másképp legyen. A mobiljáért nyúlt, és rájött, hogy otthon hagyta. Kitántorgott az útra, az arcán mély fájdalom.

Egy furgon fékje sikoltott, a jármű kitért. – Kibaszott hülye! – ordított a vezető.

Alig hallotta. A postaládát is alig látta. Queenie levelét a kezében tartotta, mielőtt becsapódott volna mögötte a telefonfülke ajtaja.

Megtalálta a címet és telefonszámot, de annyira remegett a keze, hogy alig bírta beütni a PIN-kódját. Várt a csengetésre, a levegő nem mozdult, szinte érezte a súlyát. Izzadság csorgott le a két lapockája között.

Tíz csengetés után végre kattanást hallott, és valaki erős akcentussal azt mondta: – Szent Bernát Otthon. Tessék!

– Az egyik betegünkkel szeretnék beszélni. A neve Queenie Hennessy.

Csend.

Folytatta: – Nagyon sürgős. Tudnom kell, jól van-e.

A vonal túlfelén a nő mintha sóhajtott volna. Harold gerincén végigfutott a hideg. Queenie meghalt, megint elkésett. Öklét a szájába gyömöszölte.

A hang megszólalt: – Sajnálom, de Miss Hennessy alszik. Üzen valamit?

Apró felhők árnyéka sietett át az égen. A távoli hegyek fölött homály ült, nem a szürkületé, hanem a köztes téré. Elképzelte Queenie-t, amint Anglia egyik végében szundikál, míg ő a másikban egy telefonfülkében áll, közöttük a képzeletében élő, de ismeretlen dolgok: utak, mezők, folyók, erdők, mocsarak, csúcsok és völgyek és sok-sok ember. Szembe jönnek, és ő megy tovább. Nem határozta el, nem voltak érvei. A döntés az ötlettel azonos pillanatban született. Nevetett rajta, milyen egyszerű.

– Mondja meg, neki, hogy Harold Fry úton van hozzá. Nincs más dolga, mint megvárni. Mert meg akarom menteni,

tudja? Kitartóan megyek, és neki életben kell maradnia. Átadja az üzenetet?

A hang azt felelte: igen. Szeretne még kérdezni valamit? Tudja például, mikor van látogatás? És hogy hol lehet parkolni?

Harold makacsul ismételte: – Nem autóval vagyok. Azt akarom, hogy éljen!

– Elnézést. Mit is mondott az autójáról?

– Gyalog megyek. Dél-Devonból egészen Berwick-upon-Tweedbe.

A hang elkeseredetten sóhajtott. – Szörnyen rossz a vonal. Mit csinál, kérem?

– Gyalogolok! – ordította.

– Értem – felelte lassan a hang, mintha a nő tollat keresne, hogy leírja az üzenetet. – Gyalogol. Megmondom neki. Parancsol még valamit?

– Most indulok. Míg feléje tartok, neki élnie kell. Kérem, mondja meg, hogy ezúttal nem hagyom cserben!

Amikor helyére akasztotta a kagylót, és kilépett a fülkéből, a szíve úgy dübörgött, mintha ki akarna ugrani a mellkasából. Reszkető ujjakkal tépte fel a saját borítékját, és húzta elő a válszát. A fülke üvegére simította, és a végére firkantotta az utóiratot: *Ui. Várj meg! H.* Szinte föl se fogta, úgy dobta be a levelet.

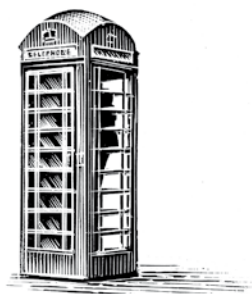
Az előtte tekergőző útra nézett, Dartmoor barátságtalan falaira, aztán a vitorlás cipőre a lábán. És azt kérdezte magától, mi az ördögöt is művelt éppen.

Fölötte sirály csattogtatta a szárnyát, és nevetett.

3.

Maureen és a telefonhívás

A NAPSÜTÉS ELŐNYE, hogy tisztán kirajzolja a port, és a mosott ruhát szinte előbb megszáritja, mint a centrifuga. Maureen spriccelt, fehérített, portalanított, megsemmisített minden élő organizmust a munkalapokon. Kimosta, szárította, vasalta a lepedőket, áthúzta Harold ágát és a magáét. Megkönnyebbült, hogy a férfi nincs az útjában; mióta hat hónapja nyugdíjba ment, alig mozdult ki a házból. Most azonban, miután mindezzel elkészült, hirtelen szorongás és türelmetlenség fogta el. Megcsengette Harold mobilját, mire az emeletről hallotta meg a xilofonszerű csengőhangot. Harold akadozó hangján megszólalt a rögzítő: „Harold Fry számát hívta. Nagyon sajnálom, de – jelenleg nem elérhető.” A szöveg közepén a hosszú szünet mintha arra szolgált volna, hogy a hang gazdája körülnézzon, hol is van.

Elmúlt öt. Harold mindig kiszámítható volt. Maureen a szokásos hangokat, az előszobai óra tiktakolását, a hűtő zümmögését a megszokottnál jóval hangosabbnak érezte. Hol marad Harold?

Megpróbálta elterelni a figyelmét a *Telegraph* keresztretjtvényével, de rögtön látta, hogy Harold már beírt minden könyvnyű megfejtést. Szörnyű gondolat cikázott át az agyán. Elképzelte, hogy Harold elnyílt szájjal az úton hever. Előfordulhat bármi. Az emberek szívrohamot kapnak, és napokig senki nem talál rájuk. Vagy saját titkos félelmei igazolódnak be? Harold Alzheimer-kóros lesz, mint az apja? Aki még a hatvanat se töltötte be, mikor meghalt? Maureen futott a kocsikulcsért, és a kinti cipőjéért.

Aztán eszébe jutott, hogy talán Rexnél van. Éppen a fűnyírásról és az időjárásról beszélgetnek. Nevetséges egy ember! A cipőjét visszatette a bejárati ajtó mellé, a kocsikulcsot a kampóra.

Bement a szobába, melyet hosszú évek alatt a „legjobbna” neveztek ki. Nem tudott úgy belépni, hogy ne érezze úgy, egy kardigánt kellene magára terítenie. Valaha nagy mahagóni asztal állt középen, körülötte négy kárpitozott szék, minden este ott vacsoráltak, egy-egy üveg bor mellett. Ennek már húsz éve. Az asztal a múlté, a polcokon álló fényképalbumokat senki nem lapozza föl.

– Hol vagy? – szólalt meg. A túllfüggöny elválasztotta a külvilágtól, Maureen hálásan vette tudomásul, hogy kiszűri annak színeit és alakjait is. A nap a horizonthoz közeledett. Nemsokára kigyulladnak az utcai lámpák.

Amikor a telefon megszólalt, Maureen rohant az előszobába, hogy felkapja: – Harold?

Tompa csönd. – Rex vagyok, Maureen. A szomszédból.

Maureen tehetetlenül nézett körül. Siettékben valami szögletes dologba ütötte a lábát, amit Harold felejtetett a padlón. – Jól van, Rex? Megint kifogyott a tej?

– Harold otthon van?

– Harold? – Maureen érezte, hogy a hangja hisztérikus magasságba csap. Ha Rexnél nincs, akkor hol van? – Igen, persze, hogy itthon. – De a hangja egyáltalán nem csengett természetesen. Méltóságteljes volt és lehengerlő. Mint az anyjáié.

– Aggódtam, hogy történt vele valami. Nem láttam visszajönni. Egy levelet készült feladni.

Maureen kínzó képeket látott elsuhanni a szeme előtt, mentőautókat és rendőröket, önmagát, amint Harold élettelen kezét fogja, és nem tudta, hogy teljesen megőrült-e, vagy csak az agya tart főpróbát a lehető legrosszabb végkifejletből, hogy megelőzze a várható sokkot. Elismételte, hogy Harold otthon van, aztán mielőtt még Rex kérdezősködhetett volna, letette a telefont. És rémesen érezte magát. Rex hetvennégy éves és magányos. Csak segíteni akart. Majdnem visszahívta, de a férfi megelőzte, a kezében újra csengeni kezdett a telefon. Újra megkeményítette a hangját és beszólt a kagylóba: – Jó estét, Rex!

– Én vagyok.

A kemény hang magasba csattant. – Harold? Hol vagy?

– A B3196-oson. Egy loddiswelli kocsmá előtt. – A hangja elégedetten szólt.

A bejáratú ajtajukat Loddiswelltől mintegy nyolc kilométer választotta el. Tehát nem kapott szívrohamot, és nem hever az úton. A személyazonosságát sem felejtette el. Mégis ingerültséget érzett megkönnyebbülés helyett. Aztán szörnyű gondolat környékezte: – Csak nem ittál?

– De, limonádét, és remekül érzem magam. Évek óta nem voltam ilyen jól. Találkoztam egy kedves fickóval, aki műholdvevőket árul. – Szünetet tartott, mintha még valami jelentős

hírt tartogatna. – Megfogadtam, hogy gyalogolok, Maureen. Egészen Berwickig.

Az asszony azt hitte, rosszul hall. – Hogy te? Gyalog? Berwick-upon-Tweedbe?

Mintha Harold jól mulatna rajta. – Igen, igen! – hadarta.

Maureen nyelt egyet. Úgy érezte, a lába és a hangja is rögtön cserbenhagyja. Azt mondta: – Lássuk, jól értettem-e. Azért gyalogolsz, hogy meglátogasd Queenie Hennessyt?

– Azért gyalogolok, hogy éljen. Meg akarom menteni.

Maureen térde megroggyant. A falnak támasztotta az egyik kezét, hogy állva maradjon. – Ez nem megy. A ráktól nem menthetsz meg senkit, Harold. Hacsak nem vagy sebész. De baj nélkül egy szelet kenyeret se tudsz levágni. Ez nevetséges.

Harold nevetett, mintha az a személy, akiről társalognak, egy idegen lenne, és nem ő maga. – Beszélgettem egy benzinkutas lánnyal, ő adta az ötletet. Megmentette a nagynénjét, mert hitt benne, hogy képes rá. És azt is megmutatta, hogyan kell felmelegíteni egy hamburgert. Még apró uborka is volt benne.

Olyan magabiztosan beszélt. Maureen összezavarodott. Forróság öntötte el. – Harold, hatvanöt éves vagy! Eddig legföljebb az autódig gyalogoltál el. És ha nem vetted volna észre, a mobilodat is itthon hagytad. – A férfi felelni próbált, de Maureen nem hagyta szóhoz jutni. – És mit gondolsz, hol fogsz aludni?

– Nem tudom. – Már nem nevetett, a hangja lecsupaszkodott. – Nem elég csak úgy elküldeni egy levelet. Kérlek. Ezt meg kell tennem, Maureen.

Az asszony elviselhetetlennek érezte, hogy Harold olyan gyerekesen kérte, és a végén úgy tette hozzá a nevét, mintha a

feleségénél lenne a döntés joga, pedig már régen meghozta azt ő maga. A forróság hulláma villámcsapássá erősödött. – Hát csak menj, Berwickbe, Harold! Ha ezt akarod. Kíváncsi vagyok, eljutsz-e Dartmoorig... – A vonalból szaggatott jelzés hallatszott. Szorosabban fogta a kagylót, mintha Harold egy darabkája lenne, és belekapaszkodhatna. – Harold? Még a kocsmában vagy?

– Nem, előtte egy fülkében. Bűdös van. Szerintem valaki ide– A hangja elhallgatott, Harold eltűnt a vonalból.

Maureen az előszobai székre rogyott. Most még nagyobb lett a csend, mint mielőtt Harold telefonált. Mintha mindent föl akarna falni. Már az óra tiktakolása, a hűtő zümmögése se hallatszott, sem a madarak a kertből. Szavak kavarohtak a fejében: Harold, burger, gyalog, és még kettő, Queenie Henessy. Ennyi év után. A rég eltemetett emlék ott remegett a lelke mélyén.

Ült az elsötétülő szobában, a dombok fölött átszűrődtek a neonfények, és borostyánszínű tócsákkal hintették tele az éjszakát.

